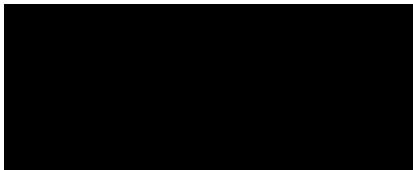

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Zdrowia Publicznego

ZPP.055.33.2026.DJZ
Warszawa, 28 września 2026

Szanowny Panie,

odpowiadając na petycję z dnia 20 sierpnia 2026 r., dotyczącą podjęcia działań legislacyjnych zmierzających do zmiany art. 23 ust. 4 oraz art. 45 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego – w zakresie terminów zawiadomienia sądu, terminu kontroli sądowej oraz wydania postanowienia o zasadności pozbawienia wolności, Departament Zdrowia Publicznego uprzejmie prosi o przyjęcie poniższych informacji.

W odniesieniu do postulatu wprowadzenia obligatoryjnego udziału pełnomocnika z urzędu w postępowaniu przed sądem opiekuńczym, jeśli osoba przyjęta do szpitala nie posiada pełnomocnika z wyboru, należy zauważyć, iż zgodnie z art. 48 ww. ustawy, Sąd ustanawia dla osoby, której postępowanie dotyczy bezpośrednio, adwokata lub radcę prawnego z urzędu, nawet bez jej wniosku, jeżeli osoba ta ze względu na stan zdrowia psychicznego nie jest zdolna do złożenia wniosku, a sąd uzna udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie za potrzebny.

Sąd ustanawia adwokata lub radcę prawnego z urzędu, jeżeli postępowanie dotyczy bezpośrednio osoby przyjmowanej do szpitala psychiatrycznego albo do domu pomocy społecznej, albo przebywającej w danym podmiocie, bez jej zgody.

Wobec powyższego, Departament zauważa, iż obowiązujące przepisy już obecnie przewidują mechanizmy umożliwiające ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z

urzędu w sytuacjach wymagających zapewnienia należytej ochrony praw uczestnika postępowania.

Natomiast w odniesieniu do analizy praktyki dochowywania terminów z art. 23 ust. 4 ww. ustawy odnoszącego się do nałożonego na szpital psychiatryczny obowiązku zawiadomienia sądu opiekuńczego o sytuacji przewidzianej w art. 23 ust. 1 ustawy w przedmiocie przyjęcia do szpitala osoby bez jej zgody.

Należy zaznaczyć, iż zarówno termin zatwierdzenia przyjęcia przez lekarza jak i termin zawiadomienia sądu opiekuńczego zostały w przytoczonym przepisie oznaczone i są powiązane z konkretnym zdarzeniem, tj. faktycznym ograniczeniem wolności osoby przyjmowanej do szpitala psychiatrycznego.

W odniesieniu do postulatu skrócenia terminu przeprowadzenia rozprawy i wydania postanowienia do maksymalnie 72 godzin od dnia otrzymania zawiadomienia przez sąd należy zauważyć, iż obowiązujące przepisy przewidują już szczególne rozwiązania mające na celu zapewnienie niezwłocznej kontroli sądowej zasadności przyjęcia osoby do szpitala psychiatrycznego bez jej zgody.

Zgodnie z art. 45 ww. ustawy rozprawa powinna odbyć się nie później niż w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku lub otrzymania zawiadomienia lekarza kierującego oddziałem psychiatrycznym o przyjęciu osoby z zaburzeniami psychicznymi, o którym mowa w art. 23 ust. 4 ustawy. Jednocześnie, w przypadkach uzasadnionych interesem osoby, której postępowanie dotyczy bezpośrednio, sąd może zarządzić przeprowadzenie rozprawy na terenie szpitala.

Należy wskazać, iż w przypadkach uzasadnionych interesem osoby, której postępowanie dotyczy bezpośrednio, sąd zarządza przeprowadzenie rozprawy w szpitalu.

Niezależnie od powyższego przewidziano dodatkowy mechanizm ochronny polegający na obowiązku wysłuchania przez sędziego wizytującego osoby przyjętej do szpitala psychiatrycznego w trybie art. 23, 24 lub 28 ww. ustawy nie później niż w terminie 48 godzin od otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w art. 23 ust. 4.

W przypadku stwierdzenia, że pobyt tej osoby w szpitalu psychiatrycznym jest oczywiście bezzasadny, sędzia zarządza jej natychmiastowe wypisanie ze szpitala oraz występuje o umorzenie postępowania.

Należy przy tym wskazać, iż zgodnie z art. 43 ww. ustawy sędzia ma prawo wstępu o każdej porze dnia w celu kontroli legalności przyjęcia i przebywania w takim szpitalu lub domu pomocy społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi, przestrzegania ich praw oraz kontroli warunków, w jakich one tam przebywają.

Kontrolę sprawuje sędzia wykazujący się szczególną znajomością problematyki ochrony zdrowia psychicznego wyznaczony przez prezesa sądu okręgowego, w którego okręgu znajduje się szpital psychiatryczny lub dom pomocy społecznej.

Kontrola jest prowadzona przez badanie prawidłowości prowadzenia dokumentacji stanowiącej podstawę przyjęcia do szpitala psychiatrycznego oraz przebywania w tym podmiocie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz kontakt bezpośredni z osobami z zaburzeniami psychicznymi przebywającymi w kontrolowanym podmiocie.

Ponadto należy wskazać, że projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz niektórych innych ustaw (UD274) jest nadal procedowany. Obecnie trwają prace związane z analizą zgłoszonych uwag i propozycji zmian.

Uznając powyższe za wystarczające wskazać należy, że Ministerstwo Zdrowia nie znajduje podstaw do podjęcia prac legislacyjnych w zakresie postulowanym w petycji.

Z wyrazami szacunku

Kuba Sękowski
Zastępca Dyrektora
/dokument podpisany elektronicznie/